

Антський племінний союз (IV–VII ст.)

- Проживання антів між *Дністром* і *Дніпром*.
- Основні заняття — землеробство, приселищне скотарство.
- Язичницькі вірування.
- Сильна військова організація.
- Боротьба проти **готів**: готський король **Вінитарій** намагався підкорити антів, але зазнав поразки; **375 р.** — Вінитарій убиває антського князя **Божа** й 70 старійшин.
- **VI ст.** — наступ антів разом із склавинами на балканські володіння Візантії.
- **Початок VII ст.** — війна з **аварами**, унаслідок якої антське політичне об'єднання розпалося

<https://vesna-books.com.ua/int-dovidnyk/>

7 КЛАС

РОЗДІЛ 1. ВИНИКНЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Розселення літописних слов'янських племен на території сучасної України

- **Поляни** (між притоками Дніпра — Тетеревом і Россою).
- **Древляни** (уздовж річок Прип'ять, Тетерев, Горинь).
- **Сіверяни** (басейн Дніпра, Десни, Ворскли, Сули, Дінця).
- **Волиняни (дуліби)** (басейн Західного Бугу й Прип'яті).
- **Тиверці** (нижня течія Дністра й Прута).
- **Уличі** (між річками Оріль і Дніпро, біля Південного Бугу).
- **Білі хорвати** (межиріччя Збруча, Дністра, Прута)

Суспільство та господарство східних слов'ян

Соціальна структура

- На чолі племінних утворень східних слов'ян — **князі**, які зосереджували у своїх руках верховну владу і командували військом.
- Важлива роль **дружинників** — воїнів, які були опорою князя і допомагали йому в управлінні та захисті земель.
- Основне населення — вільні селяни (общинники), які обробляли землю.
- **Скликання віча** — народних зборів для розгляду найважливіших громадських справ

Господарство

- Основа господарства — **землеробство**; вирощували пшеницю, ячмінь, жито, просо тощо; практикували різні системи обробки землі — підсічно-вогневу, перелогову тощо.
- Розвиток **городництва**, яке забезпечувало населення овочами.
- Важлива роль **тваринництва**: розводили велику рогатої худобу, свиней, овець, кіз, коней.
- Поширення ремесел: **ковальство**, **гончарство**, **ткацтво**, **ювелірна справа** тощо.

— Розвиток торгівлі: основний торговельний шлях — «Із варягів у греки», що зв'язував північні райони країни з південними руськими землями і скандинавські країни з Візантійською імперією

Релігійні вірування

Сповідування язичництва — релігійних вірувань, що передбачали поклоніння численним богам (Сварог, Стрибог, Перун, Велес тощо) та силам природи; служителі язичницького культу — волхви. Культ предків

Сусіди східних слов'ян

Авари	Кочові тюркомовні племена, які в другій половині VI ст. розгромили слов'ян-антів, вторглися в <i>Центральну Європу</i> і заснували державу — Аварський каганат ; слов'яни називали авар обрами
Болгари	Тюркомовний народ, який у VI ст. в <i>Приазов'ї</i> створив власну державу — Велику Болгарію ; під ударами хозар держава розпалася, частина болгар відкочувала у <i>Поволжя</i> , частина — на <i>Дунай</i> , де в VII ст. створила Болгарське царство , а згодом асимілювалася з місцевим слов'янським населенням; решта болгар залишилася в <i>Північному Причорномор'ї, Криму, Подонні</i> , де змішалася з місцевим населенням
Хозари	Тюркомовний кочовий народ, який у VIII ст. завоював <i>Північне Причорномор'я</i> до верхів'їв <i>Сіверського Дінця</i> та <i>Дону</i> і <i>Східний Крим</i> , створивши державу Хозарський каганат ; слов'янські племена сплачували данину хозарам
Візантійська імперія	Важливий економічний, торговельний і культурний партнер східних слов'ян, володіння якого сягали узбережжя Чорного моря та Криму; слов'яни торгували з Візантією, переймали елементи її культури та релігії, прагнули поширити свій вплив на море, що призводило до періодичного загострення відносин з Візантією до стану війни
Варяги (нормани)	Войовничі народи <i>Скандинавського півострова</i> I тис., предки сучасних данців, норвежців і шведів; слов'яни називали їх варягами , а Західна Європа — норманами ; здійснювали набіги на сусідні держави; північні слов'янські племена

У результаті: ці сусіди впливали на розвиток східнослов'янських племінних союзів, стимулюючи торгіві, військові та культурні контакти, що сприяло формуванню передумов виникнення держави — Русі-України

Виникнення Русі-України

Передумови утворення держави у слов'ян

— Становлення впродовж VII–VIII слов'янських політичних союзів племен (дулібів, древлян, хорватів, полян, уличів, тиверців і сіверян), спорідненою мовою, побутом, культурою.